

PAMÁTNÍ KNIHA OBCE LAVIČKY

Prvým letopiscem této knihy jest Jakub Kosour, učitel při zdejší škole.

Místopis Laviček – poloha

Lavičky leží severozápadně od okresního města Velké Meziříčí. Jest 1 km vzdálená od státní silnice vedoucí z Brna k Jihlavě. Rozkládá se na mírném svahu, který uzavírá pusté údolí. „Výpustek“, nebo také „Kolíbky“ zvané, vedoucí od státní silnice k severu. Údolí toto jest odnoží údolí Balinského, které se prostírá v poríčí řeky Balinky. Pahorkatina Českomoravská dosahuje kol obce výše 530 m nad mořem a složená jest kol naší obce z ruly bílé, jemně zrnité. Jen od cesty za školou v Čihadlech vede slabá žíla živce s turmalínem směrem ku kříži ve „Skalníku“, a na „Hlíně“ u Sejtova vyorává se hnědá ruda železná.

Náves

Domy do čísla 28 uzavíraly původně obdélníkovou návěs, směřující od severu k jihu, a to tak, že domy do 15 čísla tvoří delší stranu východní do čísla 28 stranu západní

Potok a rybníky

Návěs tato později, pokud protékající potůček dovozoval, který také svým vybraným a nevzhledným korytem neslouží ku ozdobě obce, byla zastavěna, a na jihu zabočila vesnice k východu částí zvanou Podolí. Zmíněný potůček pramení jednak za školou na cestě do Čihadel, jednak na louce Havelkově několik kroků před vesnicí, vedle cesty ke Kučerkám. Potůček ten, z oněch dvou pramenů vznikající, vlévá se nejprve do rybníka před domem 24, zvaného „Hrubýův“, do něhož stéká se mimo onu vodu pramenitou ještě močůvka z několika domů. Vedle rybníka jest studna, z níž několik sousedů čerpá vodu. Pak teče potůček kol bývalé školní školky a obecní pumpy proti kapliče do louže u kovárny č.10, která se nazývá Hajnův rybník. U čísla 35 teče těsně vedle studny, umístěné pod silnicí. Pod stodolou čísla 43 se spojí s potůčkem, který teče od rybníků „Ochůzky“, „Nivky“ a „Pařilova“. U betonového silničního mostu před chudobincem spojují se pak s potůčkem tekoucím od rybníka „Sejtova“, od něhož pak se potůček celý „Sejtovský“ jmenuje. Nedaleko odtud vlévá se pak do rybníka Horního pod Šebkovým kopcem. Odtud strmým skaliskem spadá voda pospíchajíc ku rybníku „Dolnímu“ vedle bývalého štěrkového lomu. Od vesnice počínaje až ku státní silnici vrouben jest potok vesměs loukami a pustými pastvisky obecními, zvanými „Kolíbky“. Pod silnicí změní potok svůj jižní směr ve východní a vlévá se pak do panského rybníka Jestřabce.

Lesy

Lesů jest u Laviček málo. Jsou jen v krásném vycházkovém místě „Kučerky“ zvaném, na kopci Bukovci a les zvaný „Boroviček“. Nedostatek lesů, tudíž i dřeva, nutí náš lid by v širším okolí kupoval v panských lesích pařezy, které na podzim nebo na jaře chodívají pracně dobývat, takže často vzdáleni od domova někde poblíže musí přenocovat.

Výživa

Horský náš lid klopotnou prací otužil se v zápase se skoupou kopcovitou přírodou tak, že vzdor namáhavé každodenní práci, přivykl prosté a jednoduché stravě. Mimo obět, při němž kromě polévky uchystáno bývá nějaké jídlo moučné, šklubánky, pekáče, kaše ječmenná, rýžová, krupičná, krájené šišky a hrách, byli odkázáni občané naši na brambory, které jídali nejen každodenně k večeři, nýbrž někteří i k snídani. K nim mívají mléko, leč mnohem častěji kyselou polévku. V poslední době vaří se více kávy. Jako nápoje při těžší práci užívala se kořalka, piva se pije velmi málo, víno vůbec ne. Tak jako nečiní naši obyvatelé velkých požadavků hmotných, tak jednoduchý a malý jest jejich život vnitřní.

Náboženství a zvyky náboženské.

Jsouce všichni římskými katolíky, plní většinou velice ochotně církevní příkázání a nařízení, a jest litovali jenom, že při tom někdy zapomínají na Kristův odkaz „Milovati budeš bližního svého“. V srdcích některých jednotlivců hluboce zakořenila nenávist a odpor vůči lidem jiného přesvědčení. Již od dětských let účastní se všichni rádi v neděli a ve svátky dopoledních bohoslužeb ve Velkém Meziříčí, v době postní i odpoledních, v adventě pak mnoho lidí chodí na roráty. Mimo to, účastní se vždy rádi bohoslužeb v Moštištích, bývají-li tam po velikých svátcích a o Dušičkách. Mají tam totiž pochované své známé a příbuzné. Na svátek sv. Marka chodí tam každoročně od nás procesí. Prosebná procesí konají se u nás po celé léto od kapličky k některému kříži, obyčejně ke škole, a vodíval je dříve bývalý starosta obce Jan Toman z č.1, nyní František Štěpánek z č.47. V měsíci září účastní se mnoho občanů procesí na Vranov, 16.května na Zelenou Horu.

Převrat 1918

Vzhledem k povaze lidu, minuly převratové dny r.1918 v naší obci bez zvláštního nadšení. Lid nevěřil, a mnohý dosud nevěří ve vládu, při niž by si lid sám bez panovníka z Boží milosti mohl řádně spravovat svůj stát. Příliš zakořeněná byla v lidu úcta k světské vrchnosti.

Lidé, kteří zvykli ohýbat záda před vším císařským a královským, nedůvěřivě vrtí hlavou nad zákony republiky. Jednotlivci, kteří pochopili význam státního převratu a ocenili zásluhy osvoboditelů, chovali se zdrženlivě, těžko by se jim plavalo proti proudu.

Kroj lidu

Zvláštního kroje u nás není. Mládež a někdy i dospělí se přizpůsobují k různým někdy i přemrštěnostem cizí mody a poněvadž tato se mění v příliš krátkých obdobích, přichází pak v naší obci do mody to,co v městech už je dávno staromódní.

Nářečí

Nářečí našeho lidu podobá se hanáckému,a jest v něm napsaná následující část.

Počet domů

V Lavičkách bylo v r.1918. 62 domovních čísel. Z těch ale schází č.56 a č.57. Číslo 56 měla stará pazdyreň, která stávala proti Hornímu rebníku na svahu nad silnicí za obecními tálkami a pazdyreň 7.listopádu 1918 vehořela a víc se nestavěla. Domové so teďka stavěny všecke z kamena nebo z cihel. Pokrety so ničkem křídlicí, cementovými taškami a 3 dome plechem. So vobraceny ščítím k dědině. Selsky dome mají skoro všecke klenotý kuchyně s voknami vobrácenými do sosedovéhó dvora. Vkočení bývá velká plotna s kachlovými kamnami, na který se vaří pro lidi i dobetek. Skoro v každý kuchyni je kanape, skládací lůžko pro čeládko nebo děti. V rohu jest nebarvený stůl s trnožem, vokoło něho lavice a stolice. Židle v kocheni není. Po jedny straně všimneme si věčíchí vokýnka navrchu a menšihó dulijác ve zdi. So to dvírka do komína a do pekárně. Na zdích vokoło pověšeny so lacinější vobrázky svatých a nad dveřima „Boží požehnání“. Běvalá kropenička vedliva dveří pověšená, skoro zmizela z chalop. Z kuchyně vedu jedne dveří do komore, druhý do seknice. Blízko kamen i jinde so věšáky na všední hadre. V seknici bévají kachlový kamna v jednom rohu. V jiným bývá parádní stůl s lavicami bévají tam také harmare na sváteční šate, někde ešče truhla nebo khostu, dál zase postele pro hospodáře. V seknici se vobyčejně málo topívá. Vobrázky kolem dokola zdi so s parádněšima rámcami. Ze síně vedu vobyčejně dveří buď do chlíva nebo maštale, kde mívají velké kamenec na vodo. Ve věčích domech vedu do nich vodo juž vodovodem. Blízko kamenca mívají mišačko na spařování sečky dobetko. Při každým hospodářství bývá kůlna nebo kůlnička pro hospodářský náradí. Dvůr bývá z předu předními vratami zavřený, v zado pak bývá zahrada a stodola. Sklep bývá buď pod stavením,nebo vedliva, nekeří ho mají i na dědině.

Samospráva obce

Obec naši spravuje obecní zastupitelstvo volené rovným,tajným a všeobecným právem hlasovacím na dobu 4 let. To volí ze sebe starostu, jeho náměstka a 2 radní. Při prvých obecních volbách, konaných v osvobozené vlasti dne 15.června 1919, kandidovaly v Lavičkách 2 strany. Strana lidová dostala 96 hlasů, republikánská 72 hlasů. Poněvadž nebylo žádáno o poměrné zastoupení, zvoleno celé obecní zastupitelstvo i obecní rada ze strany lidové. Zvolení byli Jan Toman č.1 starostou, Ant. Smejkal č.3 náměstkem, Jan Jan č.5 1.radním, Ant. Pokorný č.8 2.radním, Ant. Vondráček č.30, Jan Rosa č.23, Josefa

Malcová č.4, František Mejzlík č.13, Ant.Kolouch č.14, Frant.Sojka č.53, Vavřinec Havelka č18 a Marie Čermáková č.21 byli členové obecního zastupitelstva.

Razítko obce

Toto prvé obecní zastupitelstvo užívalo ještě staré mosazné obecní pečetě s nápisem "Obec Lavičky", a znakem moravské orlice. Úřadovalo se v bytě starostově, a schůze odbývány ještě starým susedským způsobem. Nebylo také divu, že se starým lidem nechtělo do nového, někdy až příliš složitého vedení obecného hospodářství. Úkolem jejich bylo převést obec šťastně z hospodaření válečného do obvyklých kolejí mírových.

Rozdělení půdy

Půda kol Laviček jest v dolinách dosti těžká, na kopečcích a stráních štěrkovitá, často zas příliš lehká. Celková výměra pozemků v našem katastru jest 476,90 ha. Z toho jest 12.05 ha obecním majetkem. Velkostatku u Laviček nenáleží ničeho. Polí jest 332.63 ha luk 57.07 ha, lesů 22.84 ha, sadů a zahrad 3.20 ha rybníků, 1.03 ha půdy neplodné, 41.41 ha, zastavěno jest 18.72 ha. V roce 1920 oseta pole následovně – 5.11 ha pšenice, 93.07 ha žitem, 6.61 ha ječmenem, 98.06 ha ovsem, 5.99 ha hrachem, 15.17 ha vikou, 5.76 ha směskou, 36.29 ha bramborami, 9.69 ha řepou, 35.02 ha jetelí, 18.77 ha bylo úhorem, 0.43 ha oseto mákem, 2.15 ha lnem.

Osevní postup

Osev střídal se po tři roky, leč někteří hospodáři zavedli již osev ve 4 tratě. Po žitě zaseli brambory a sejí luštěniny, po nich oves, pak jetel. Úhorem se pole zřídka ponechává. Ovocného stromoví pěstuje se u Laviček málo. V r.1920 bylo zde 401 jabloní, 168 hrušní, 474 stromů švestkových, 69 třešní, 28 višní, 69 trnek, 53 slív, 8 ořechů, 13 bělic, 36 špendlíků a 25 rynglů.

Chov dobytka

Častými rekvisicemi, po celou válku prováděnými, počet dobytka chovaného v naší obci citelně poklesl. V listopadu 1918 byl následující stav dobytka – 34 koní, 180 kusů hovězího dobytka, z toho 116 krav, 60 vepřů, 57 koz.

Včelařství

Včelaření děje se již vesměs na díle pohyblivém. V obci jest 7 včelařů s 30 včelstvy, usazenými v úlech různé soustavy, většinou stojanech.

Rybářství

Rybaření v obci nenašlo záliby, proto obec své dva obecní rybníky pronajímala cizím občanům. Po světové válce jevil se o rybníky větší zájem u místních občanů. Tito v nich chovají kapry domácího původu, kteří si v teplých rybnících libují.

Poměry čelední

Čelední poměry u rolníků byly neutěšené. V továrnách začal totiž větší pracovní ruch poválce, rovněž i stavební ruch stoupl měrou nebývalou tak, že venkovská mládež raději odcházela na práci do města, kde po zavedení osmihodinové doby pracovní se tolik nenadělá a vydělala slušnější peníz. Nedbalo se na to, že v městě mnoho nezaměstnaných muselo býti podporováno státem, jimž stát totiž musil vypláceti příspěvky na výživu jejich a jejich rodin. Čeledín u koní měl ročního platu kol 2000 Kč, mimo to musil za něho hospodář platiti nemocenské pojištění, podobně jako za služby, které měly platu od 1000 Kč do 1500 Kč.

Mimo to dostávala čeleď různé přídavky, t.j. látku na oděv a prádlo.

Zaměstnání

Hlavním zaměstnáním téměř všeho obyvatelstva jest zemědělství a chov dobytka. Mimo to bylo v obci 19 zedníků, 6 tesařů, 3 krejčí, 1 kolář, 1 kovář, 1 bednář, 2 tkalci, 1 košíkář, 1 truhlář, 2 cestáři a 1 kupec. V obci jest též jedna hospoda v č.21 a trafika v č.43.

Sbor hasičů

Ze spolku sluší jmenovati sbor dobrovolných hasičů, založený r. 1904. Sbor účastnil se hašení při požáru v místní obci dne 16.června 1906, kdy dosud nevysvětleným způsobem vypukl požár ve stodole Antonína Smejkalů č.3 a jemuž také podlehl sousední stodola č.4. Dne 30.srpna t.r. způsobil čtyřletý chlapec František Štěpánek požár jemuž podlehl stavení A.Štěpánka č.42, K.Mikuláška č.29, Josefa Navrátila č.9 a obecní kovárna č.10. Dne 2. srpna 1918 nezjištěným způsobem povstal požár v domě č.33, kterýž mu podlehl a jen velikou obětavostí občanů uhašen domek těsně s ním sousedící č.36. Dne 16.listopadu 1918 vyhořela dřevěná pazderna č.56.

Spolek Omladina

V obci jest též spolek katolické Omladiny, který má knihovnu o 300 svazcích, kteráž povstala z dřívější knihovny obecní. Činnost spolku jeví se v pořádání divadel a zábav, v něm odchová se dorost pro politickou skupinu strany lidové.

Silnice

Obec spojena jest, jak se státní silnicí tak s osadou Závistí okresní silnicí. S její stavbou začato na podzim r.1910 a dokončena byla r.1913. Její délka obnáší 2380 m stála přibližně 20 000 Kč.

Památnosti

Zvláštních památností obec nemá. Mimo 9 křížů v okolí, jest též vedle státní silnice u pole Jestřabí, při pozemku F.Čermáka č.12 kámen, na němž jest vytesán kříž o němž se vypráví, že pochází z dob Metodějových. V domě č.21 jest na vnější straně zdi světnice zasazen kámen s nápisem znamenajícím že 7.září 1807 vyhořely domy č.20 až 25. U cesty k Velkému Meziříčí nad Borovičkem jest obrázek na borovici nedaleko níž byla z vilnosti zavražděna r.1900 Eleonora Hudečková Josefem Peterkou a Josefem Hladíkem. Před hospodou č.21 zavražděn byl 25.května 1913 při výletě spolku Omladina František Hajný Antonínem Homolem z Olší.

Dějiny obce

Původ názvu Laviček není znám. Obec jest původu starého, jak souditi možno dle podoby návsi. Již r.1377 darovány byly Lavičky s okolními obcemi Janem II ml. z Meziříčí jeho strýci Janovi III st. z Meziříčí. Jan z Meziříčí, syn Václavův, byl nejvyšším komorníkem a r. 1496-1515 zemským hejtmanem. Jeho druhá manželka Apolonie z Ctěnic (+1526) zajištěno měla svoje věno 7000 zl. uh. mimo mnoha obcí i na Lavičkách. Jan pak ve Vídni r. 1515 zemřel a Lavičky po něm zdědil jeho syn Zdeněk. R.1552 prodány Lavičky Heltovi z Kmentu mistokancléři království Českého. Vdova po něm Alena Meziříčská vdala se za Václava Berky z Dubé a Lipného. Jsouc luteránkou vychovávala své děti v této víře. Syn její Vladislav oženil se s Annou hraběnkou z Hardeku, nekatoličkou a té připsal v dědictví Lavičky a okolní obce. Jako dosud, měnila i dále naše obec své majitele, dle toho, kdo vládl na panství Meziříčském. Před třicetiletou válkou bylo v Lavičkách 21 domů 16 půllánů, 1 čtvrtlán a 4 domky bez polí. Do r.1749 se nezvýšil počet domů. Poddaným náleželo 447 m. polí 146,5 míry pustin a 34,5 vozů sena. R.1790 bylo v Lavičkách 37 domů s 234 obyvateli. R.1890 58 domů s 336 obyvateli, r.1900 60 domů s 341 obyvateli a konečně 1921 60 domů z 360 lidí, 136 mužů, 197 žen. Za 30 leté války trpěla obec r.1623 a 1648. V purkrechní knize z r.1612 se poznamenává, že z 21 usedlostí 13 bylo spáleništěm úplně pustým neb shořelým od „švédského lidu“. Vrchnost proto některé domy stavěla sama, odpouštěla roboty a platy i na 4 roky neb osévala pozemky pustých domů pro sebe. Mezi pustými byla i rychta č.21 která r.1652 byla prodána na poručení Rudolfa hraběte z Kounic za 310 rýnských Markovi Chudíkovi, po němž ji držel Pavel Marek. Rychtář směl tehdy střílet zvěř na svých pozemcích a odváděl 2 zajíce do panské kuchyně. R.1775 dědičný rychtář Ant. Šele platil jen za hlásku 15 kr., místo roboty pro vrchnost vezl fůru na 8 mil cesty.

Robota v obci

R.1775 platilo zdejších 20 sedláků po 1 zl.40 kr. grutovní činže.15 kr. za hlásku,38 kr. za předivo,na sypaném desátku 4 5/8 míry žita 2 6/8míry ječmene,2 3/8 ovsa,po 4-6 slepicích a 20 vejcích,a robovali týdně od sv. Jiří do sv.Michala 6 puldnů s 2 koňmi,jinak 5 půldnů.

Chalupníci týdně 3 dni pěšky a dávali 18 kr. činže, 15 kr. za hlásku, 1 slepici, 8 vajec a 21kr za předivo. Podruzi platili 1-4 zl. Místo bývalé povinnosti káceti dříví, na hony a chov ryb chodili i se ženami za 1 libru chleba. Meziříčský děkan dostával od sedláka po kuřeti, na zelený čtvrtek po 2 vejcích.

Dějiny školy

Škola vystavěna r. 1820 uprostřed návsi, nynější číslo 48. Do toho roku se vyučovalo v různých domech soukromých. Před r. 1790 přiškoleny do Laviček Svaňanov, Hrbov, 1/2 Závisti a Kochánov. Dříve než v Lavičkách normální škola založena byla, učil děti čisti krejčí Oulehla z č. 14 po něm rolník Matouš Štěpánek z č. 6. Že se na psaní a počty tenkrát nehledělo, poznati jest dle toho, že v r. 1790 v celé obci jen 3 lidé a sice Jos. Halámek z č. 21 rychtář, Matiaš Štěpánek z č. 42 a Matiaš Kolouch rolník z č. 4 něco napsat dovedli. V počtech pak jen Josef Halámek zběhlý byl. Ostatní znamenali si tolar, rýnský, 1/2 rýnský, pět grošů, groš, krejcar. Prvním učitelem byl Matouš Prokop, který zde počal učit od 19. ledna 1790 a učil do r. 1827. Poněvadž nebylo školní budovy učil od r. 1790-1793 u Dohnalů č. 28, pak u Jurků č. 16 ve výměkářské chalupě, od r. 1793 do 1811 u Vidláků č. 36 do 1819 u Fousků č. 1. Pak vystavěna stará škola. Po Matoušovi Prokopovi učil jeho syn Jan Jos. Prokop do r. 1849. Po něm následoval František Mazánek do r. 1853, Jan Badalík do r. 1880, Karel Florián do r. 1886, Josef Vlček do r. 1905, do 1. ledna 1906 Rudolf Klimeš a od toho dne učí řídící učitel Josef Černý, narozený r. 1870 ve sv. Jakubě v Čechách. R. 1908 rozšířená dosavadní jednotřídní škola na školu dvoutřídní a nově zřízené místo druhého učitele obsazeno zatím pisatelem této kroniky J. Kosourem po dobu 2 let. Po něm následovali Josef Halámek do r. 1912. A. Kratochvíl 1/2 roku, pak opět J. Halámek do 1. srpna 1914. Pak učil obě třídy po celou válku světovou od 1914 do 1919 sám řídící této školy J. Černý. Po válce pak ustanoven za učitele II. tř. Václav Horák a Bedřich Kříž do r. 1920.

Téhož roku vrátil se na své dřívější a první svoje působiště učitel J. Kosour, který zde převzal hospodářství č. 25. Ve školní staré kronice zaznamenám plat a práce učitele od r. 1790 až do r. 1808 následovně. Učitel učil po 2 pololetí. První začalo 1. listopadu a trvalo do konce dubna. V tomto zimním období učili se všichni žáci do hromady a sice od 8-11 hod. dopoledne a od 1 do 3 hod. odpoledne. Letní období začínalo 1. května a trvalo dokonce října. V této době rozdělení žáci na 2 třídy a učila se I. třída od 10 hod. do 12 hod. dopoledne a II. třída od 12. do 3 hod. odp. Pan učitel v poledne přestávky k obědu nepotřeboval, poněvadž učirna byla současně jeho bytem, tudíž mohl se i při vyučování naobědvati.

Mimo toto vyučování byl pan učitel tehdejší povinen se účastniti každého průvodu pohřebního, ať byl ze zpěvem nebo bez něho a to až do Moštišť nebo Meziříčí. Za to dostával 1/3 odměny kterou dostával kněz. Byl dále povinen voditi děti ke zpovědi, choditi s procesím po celé léto ke křížům, vyzvánět zemřelým. Byl povinen dělati obecní účty, opatřiti si papír, inkoust, křídlo i tabule ke školnímu vyučování. Musil rozštípat a srovnat dříví pro školu a topit po celý rok. Za to vše měl 25 zl. 30 kr. Za zvonění poledne a klekání měl od každého sedláka

o posvícení koláč, neb chléb, od obce 1 zl.30 kr. Za roční sepsání duší od každého sedláka 2 mázy hrachu a od každé rodiny 2 vejce.

Osudy obce ve válce světové

Světová válka která vypukla v červenci 1914, která změnila tvářnost téměř celého světa, vykonala i v Lavičkách svoje zkázonosné dílo. V 1. výzvě, t.j. do 38 let stáří nastoupilo 22.8.t.r. 17 mužů a sice-Jos. Žák z č.4, Jos. Čermák z č.6, Frant.Čermák z č.12, Jan Čermák z č.46, Jan Jan z č.5, Ant.Vondráček z č.30, Jan Malec z č.26, Frant.Sojka z č.53, Jan Hajný z č.45, Vincenc Mejzlík z č.13, Jos. Čermák z č.21, Jan Požár z č.22, Jos. Střecha z č. 25, Karel Valenta z č.28, Ant. Zezula z č.60, Josef Štěpánek z č.47, Frant.Pokorný z č.48. Jako domobrancí druhé výzvy (do 42 let) nastoupili současně Antonín Zezula z č.36, Antonín Kolouch z č.14, Ludvík Hudeček z č.15, Jan Hladík z č.17, Jan Rosa z č.23, Karel Mikulášek z č.29, Ant. Suchánek z č.31, Fr.Kršňák z č.44, Jos. Dvořák z č.55. Aby nahrazeny obrovské ztráty mužstva, konány po celou válku doplňovací odvody. Hned v prosinci 1914 odvedeni ve stáří 24-36 let ze 3 rekrutů, 1 března opět 2 ze 3. 8.března 1915 odvedeno 8 hochů z 9 prohlížených, 19 až 20 roků starých. 20. června 1915 nastoupiti musil válečnou službu starosta obce František Homola č.28, jemuž právě před nastoupením služby zemřela jeho manželka. Zanechal zde svoje 2 děti i celé hospodářství v cizích rukách. Úřad starosty pak po něm převzal Jan Toman č.1. 28.června při odvodě ze 3 rekrutů neodveden žádný, na svátek Božího Těla 9.června odpoledne z ročníků od 24-36 let odvedeno 8 mužů z 12. V neděli 27.června odvedeni 3 devatenáctiletí mladíci z 5. 4.května povinnost k domobraně rozšířena do 50 let. Dne 7.září odvedeno 5 mužů ze 13 starých 45 až 48 roků. Podobně pokračovali a střídali se odvody až do konce války. Po vyklizení jižních Tyrol v měsíci květnu 1915, ubytovány v Lavičkách 3 rodiny vyhoštěné z Tyrol, národnosti italské, pocházející z Rigy. Mimo ně ubytováni byli i ruští zajatci u některých rolníků. S vyhlášením mobilizace zrušeny různé zákony, vyhlášeny nové které si Vídeňská vláda sama dle válečné potřeby vyráběla. Jedním z nejdůležitějších byl zákon, jimž veškeré zemědělské výrobky prohlášeny za majetek státní, nemohl s ním tudíž rolník volně nakládat nýbrž i jemu samotnému se předepsalo, že nesmí z obilí na svých polích pěstovaného spotřebovat více než 30 dkg na 1 osobu a 1 den. Různými státem jmenovanými rekvisičními komisemi, vypočteno každému, kolik měl sklídit, a pak během každého roku musil vše po odečtení dříve uvedené dávky k výživě vlastní rodiny a osiva odvésti pro zásobení vojska a nevolníků. Nezásobeným se pak k mouce přidávaly různé i zdraví škodlivé přísady z nichž nejméně škodlivou byla kukuřičná mouka a kaše. Nedostávalo se obilí. Hranice státu uzavřeny válečnými frontami, obilí odnikud posíláno býti nemohlo, a u nás pro nedostatek pracovních sil a potahů sklídilo se méně. Jenom nejvyšší obětavostí žen, které naučily se vykonávat veškeré hospodářské práce, které dříve konali mužové, umožněno bylo, třeba bídné zásobení našeho lidu. Z obavy před hladem uschovávali lidé obilí a brambory před rekvisicemi, které stíhaly jedna druhou. Obilí zarovnáno slámou ve stodolách, mezi dvojitými dny sýpek, mezi dvojitým příbedřím, nad chlívky, v jamách, často i ve světnici pod podlahami. Někdo i do poli v den

rekvisice obilí odvezl. A běda našla-li rekvisiční komise uschované obilí. Toto bylo zabaveno, a majitel byl trestán pokutou i vězením. Přestrasení zemědělci podpláceli často členy komise, a bylo smutným zjevem, že mravnost a stavovská čest klesla u našeho lidu tak, že sedlák člen rekvisiční komise, bral úplatky od sedláka, u něhož rekvíroval. Přetvářce, lži a podvodu učila lid jeho vláda, která ponechávala jednotlivcům dávku 24 dkg mouky na den, ze které nikdo, ani dítě nemohlo býti živo. Koním ponecháván 1kg později 1/2 kg ovsa na den, drůbeži a vepřovému dobytku nic. Okrádat a klamat stát bylo životní nutností. Roku 1917 rekvírováno v Lavičkách 440 q žita a 370 q ovsa. Nedostatek masa a tuku nebyl v naší obci příliš pociťován. Obyvatelstvo Laviček i v dřívějších dobách nebylo příliš žádostivo těchto důležitých potravin. Vždyť v letech dřívějších mívali maso a koláče jen o největších svátcích a krmík se zabíjel jen na největších hospodářstvích, a to hlavně pro sádlo. Hůře byl pociťován nedostatek cukru, který byl prodáván na poukázky zvané „cukřenky“. Nejhorší bývalo, že občané sice cukřenky měli, leč cukr nebylo lze nikde dostat. Často se pak stávalo, že děti musily svoji nejdůležitější každodenní potravu pít nejen skoro bez mléka ale i bez cukru. Dospělí mužové pociťovali také citelně velký nedostatek tabáku a cigaret, což vydáváno bylo na „tabačenky“. Jistě každého kuřáka zaškrábe v krku a zapíchá na prsou, vzpomenou-li si nyní bukové listí, jehož bylo více než po-lovina v tabáku, koupěném na tabačenky. Proto mnozí naši kuřáci spokojovali se kouřením různých sušených trav a rostlin, bedrníkem počínaje a suchou natí bramborovou konče. Ošacení a obuti jednotlivců, činilo tehdy velké potíže. Látek vlněných nebylo, a ty které obchodníci poschovávány, prodávali za úžasné ceny. Školáky byly po vesnicích sbírány staré hadry, ty byly v továrnách roztrhány, k těm se přidávala příze z kopřiv neb papíru a z toho se robily šaty. Podobně bylo i z obuví. Pro nedostatek kůže ujalo se u nás v oné době chodění v „grunflích“ střevících s dřevěnými podrážkami. Starodávné dřeváky přišly opět na vsích do mody. Že pak dále mimo chlebenek, cukřenek, kávenek, tabačenek, šatenek, byli i poukázky na petrolej, svíčky, mléko a ostatní potřeby, svědčí o tom, že mimo práce, které dopřáno bylo dosyta všem zůstalým v tak zvaném zázemí nedostávalo se všeho, co obyčejně k udržení svého žití potřebujeme. Válečnou vymožeností bylo také zavedení maximálních cen. Poněvadž obyvatelstvo obávalo se hladu a nedostatku vůbec, nerado se zbavovalo všech denních potřeb a prodávalo je jen za velké ceny. Nastalo tak zvané „keřasení“. Aby tomu vláda zakročila, vydala nařízení, ve kterém byly uvedeny ceny všech možných denních potřeb. Bohužel, jakmile byly „mximální“ ceny zavedeny, nebylo teprve možno ničeho koupiti a cen také nikdo nedodržel. Tak maximální cena žita r. 1918 byla 55-70 k., ve skutečnosti se však prodávalo až za 200kč za 1 q, cena ovsa byla 50 k., ječmene 70 k., hrachu 100 (pokoutně 480 k), brambor 20-25 k, mléko za 1 litr 50 haléřů, za 1 kg másla 13 k, za 1 kg masa 10-14 k. Z Laviček nastoupilo vojenskou službu od r. 1914 do r. 1918- 88 mužů. Raněno bylo 31, padlo 10 a zajato 19 mužů.

Padli:Jan Homola č.2,Jindřich Čermák č.19,Josef Čermák č.21,Josef Střecha č.25,Jan Malec č.26,Karel Mikulášek č.29,Jan Nedoma č.43,Jan Kuřátko a František Kuřátko č.40, František Štěpánek č.47.

Raněni byli:Jan Smejkal č.3 těžce do hlavy,Josef Čermák č.6 do ruky a nohy,Josef Skryja č.16,Jan Požár č.22 do nohy a do břicha,Jan Rosa č.23 pozbyl ruku,Josef Střecha č.24 dvakrát raněn,Jan Čermák č.24 do ruky,Antonín Jan č.38 raněn a vrátil se pomaten,Josef Nedoma č.43 do ruky ,Josef Štěpánek č.47 raněn do ruky, Jan Večeřa č.49 ,Josef Večeřa č.49 do ruky, František Sojka č.53 do břicha.

Zajati byli:František Homola č.2 v Rusku,Antonín Homola č.2 v Rusku,Josef Žák č.4 v Rusku,Ignác Žák č.5 v Rusku,Jan Jan č.5 v Rusku,František Mejzlík a Vincenc Mejzlík č.13 v Rusku,Ludvik Hudeček č.15 v Rusku,Antonín Skryja č.31v Itálii,Josef Mejzlík č.32 v Itálii,Josef Žák č.39 v Rusku,Josef Pokorný č.48 v Rusku,Antonín Hladík č.56 v Rusku,Josef Tesař č.61 v Rusku,Karel Četný č.62 v Rusku,Václav Černý č.62 ve Francii,Silvestr Zezula v Rusku,Jaroslav Černý č.62,Josef Černý č.62 v Rusku.

Po převratu 28.10 1918

Světová válka skončena a starostí našich občanů bylo nyní převést nyní naši obec z nepravdivých válečných kolejí na cestu pravidelné účelné práce mírové,což se jim do jisté míry bez zvláštních příhod zdařilo.

Požár pazderny

V neděli 17 listopadu 1918 vyhořela obecní pazderna,chatrný domek,slámou krytý,stávající proti Hornímu rybníku nad silnicí a sloužící obecní chudině za přístřeší.Bydleli tam tehdy Hladíkova Marie s dcerou Anastázií Hajnou,Marie Tomanová se synem Františkem, Marie Hladíková,manželka okresního cestáře a Krausertová Františka (Peterkovka)se 3 dětmi.Oheň povstal na půdě asi od plechové propálené roury komínové. Na spáleništi nebylo více stavěno a Marie Tomanová si na jeho místě zřídila malé políčko.

Rok 1919

Lípa svobody-Na památku dosažení naší samostatnosti uspořádána v obci 3.května lidová slavnost při níž před školou pod křížem zasazena lípa.

Prvé volby -Dne 15.června konali se v celé republice,tudíž i u nás obecní volby dle nových republikových zákonů. Kandidovaly v obci 2 strany a sice strana lidová, pojící různé strany a příslušníky různých zaměstnání na podkladě náboženském,a strana republikánského venkova, pojící zemědělské pracovníky na podkladě hospodářského povznesení.Strana lidová dostala 96 hlasů,republikánská 72 hlasů.Poněvadž posledně jmenovaní nepodali si žádost o poměrné zastoupení při volbě,zvoleno celé zastupitelstvo obecní lidové takto:

Toman Jan č.1 starosta,Smejkal Antonín č.3 místostarosta,Jan Jan č.5 radním,Pokorný Antonín č.8 radním,Vondráček Antonín č.30,Rosa Jan č.23,Malcová Josefa č.4,Mejzlík František č.13,Kolouch Antonín č.14,Sojka František č.53, Havelka Vavřinec č.18 a Čermáková Marie č.21 za členy obecního zastupitelstva. Náhradníky byli zvoleni:Štěpánek František č.47,Tesař Jan č.61,Štěpánek Antonín č.42,Čermák František č.46 ,Dvořáková

Josefa č.55,Hudeček Ludvík č.15.Zima v r.1919 byla dosti tuhá,jaro suché, léto málo deštivé,úroda slušná.

Rok 1920

Dne 18.dubna 1920 provedeny byly volby do poslanecké sněmovny a 25.t.m.do senátu. Při volbě do sněmovny poslanecké odevzdáno 122 hlasů pro stranu lidovou a 25 hlasů pro stranu republikánskou.Do senátu obdržela strana lidová 103 hlasů,republikánská 20 hlasů, středostavovská 9 hlasů, národní dem.1 hlas,sociální dem. 1 hlas a německá strana občanská dostala 2 hlasy, ač Němců v obci není.

Sčítání lidu:Při sčítání lidu provedeném v únoru t.r. v celé republice napočteno v Lavičkách 163 mužů a 197 žen, celkem tedy 360 občanů národnosti české a náboženství římskokatolického. V únoru tohoto roku objevilo se v obci více případů nakažlivé chřipky, jíž obzvláště děti byly značně postiženy. Počasí i úroda byly v roce 1920 normální, ač na polích ještě znáti válečné následky, pro malý stav dobytka pole zůstávají málo hnojená.

Rok 1920

Volba místní školní rady: 9. Ledna provedena byla volba místní školní rady. Za členy zvoleni z Laviček Požár Jan č.22, Jan Jan č.5, Smejkal Antonín č.3, náhradníky Štěpánek Jan č.59, Štěpánek Vincenc č.17 a Mejzlík František č.13. Ze Závisti zvolen Drápela Ludvík č.1. Dne 11.února provedena volba předsedy jímž zvolen Antonín Smejkal č.3.

Krádež v č.1:V noci ze dne 11.března na 12 t.m. provedena smělá krádež u starosty obce č.1 Jana Tomana. Zlodějové vnikli do jeho světnice asi po 1.hodině oknem od západu, dlátem si je vypáčili a ukradli 14 peřin, 3 prostěradla a jiné prádlo a šaty.Sebrali rovněž spořitelní knížky, v nichž bylo uloženo 500 Kč na hotovosti. Knížky však nalezeny pohozené na cestě k Závisti. Zatčení byli jako podezřeli A.Říha manžel Anastázie roz.Hajné a příslušníci rodiny Homolovy z č.2. Prvý byl pro krádež odsouzen na 8 měsíců vězení, rodina Homolova pro nedostatek důkazů propuštěna z vězení. Krádeže v obci byly v poválečné době velice časté.Učiteli J.Kosourovi ukraden byl v noci krmík 100 kg těžký, za jeho stodolou vyvrhnut a směrem ke Kochánovu odnešen. Pachatel nevypátrán. Josefu Nedomovi č.43 ukradl někdo malé sele, Homolům z č.2 ze stodoly řemen od mlátičky,a mimo to zmizelo mnoho slepic, kachen, hus i psů a zloděj ač byl asi z místa, také nevypátrán.

Ani úroda polní neobstála před lidmi nenechávými. Ti, kteří neseli, klidili často mák i hlávky v noci při měsíčku.

Do č.1 přiženil se Bohumil Bradáč, rozený v Uhřinově, čímž v naznačeném domě nastupuje nový rod.

Zima byla velice mírná, jaro deštivé, léto však velice suché. Suché léto zavinilo, že nově zaseté jeteliny podeschly tak, že toho roku skoro nikdo neměl žádnou jetel. Následkem suchého léta byla i úroda znatelně nižší než v roce uplynulém.

Rok 1922

Po mírné zimě krásné jaro přispělo k tomu, že práce polní byly do měsíce května úplně skončeny, bohužel však zasetá jař čekala pak dlouho na potřebnou vláhu.Suché léto pak

bylo asi příčinou pozdějšího hojného onemocnění dobytka lámavosti kostí a zácrou. V obci uhynulo toho roku 5 krav a 1 jalovice.

V domě č.6 nastupuje po rodě Štěpánkové rod Josefa Mužátky, pocházející z Černé.

Rok 1923

Rok tento počasím i úrodou podoben zcela předcházejícímu. Sousedé vzpamatovavše se z válečných útrap počínají se zvelebováním hospodářství opravovali svoje obydlí a hospodářské budovy. Tak rolník František Homola č.28 proti škole zboural úplně starou sešlou dřevěnou stodolu a na jejím místě a vedle postavil rozsáhlejší pohodlnější stodolu i kůlnu. Jediný syn zemřelého rolníka J. Blahy z č.21, přišel se do domu č. 19 Jana Čermáka.

Rok 1924

Rok tento znamenal v obci značný krok ku předu ze stanoviska kulturního. Nové obecní volby konané dne 30.března 1924 přinesly do obce čilejší ruch. Dohodou na společné kandidátce zvoleni následující občané: Za starostu obce zvolen Štěpánek Vincenc č.17, náměstkem Čermák František č.12, radním Jan Jan č.5 a Homola František č.28, členy výboru Štěpánek Jan č.59, Čermák František č.46, Hudeček Karel č.27, Kampas František č.7, Nedoma Josef č.43, Rosa Jan č.23, Žák Josef č. 4, Kosour Jakub č.25. Dle politických stran bylo v zastupitelstvu 7 členů včetně starosty lidových a 5 republikánů. Volby provedeny bez závažnějších různic a dokázali že dohodou a rozumným spojením lidí, kteří mají chuť i dovednost ku práci více se zařídí než nesnášenlivostí a různicemi. By odůvodněna byla prvá věta letošního zápisu nutno konstatovati, že nové obecní zastupitelstvo již 8.června t.r. usneslo se na zřízení nové obecní knihovny, kteráž umístěna prozatím v bytě mladšího učitele ve škole. Knihovníkem byl zvolen J. Kosour, učitel, který současně byl zvolen kronikářem této kroniky, již usneseno založiti. Poněvadž staré přístřeší pro chudé v obecní pазderně r. 1918 vyhořelo, nebylo kde tyto umístniti. Staré obecní zastupitelstvo bránilo se z nepochopitelných důvodů stavbě přístřeší pro nemajetné, ač jim úřady nabízeny podpora, a chudí příslušníci musili býti dosud umístováni buď po různých výměnkářských bytech, nebo živeni a ubytováni po pořádku dům od domu dle výše daní, často musili přespávat ve chlévích, až konečně jednoho z místních bližních umístnili do hasičské budovy, kde zemřel. Nově zvolené zastupitelstvo všemi členy jednotně hned na počátku svého působení pojali plán vystavěti nový chudobinec, větší pohodlnější a zároveň při něm nemocnici pro případ nakažlivých chorob.

Hospodářsky byl tento rok jedním z nejhorších. Zima, ač začala záhy, trvala příliš dlouho.

Sněhu bylo tolik že obec musela na cestách i silnicích jej vyhazovati. Jaro pak bylo dosti příhodné a úroda zdála se ukazovati slibně. Leč 27.června byla největší část úrody u obce postižena krupobitím tak, že žito velice málo sypalo. Ovsy, poněvadž nebyly ještě vymetány, postiženy méně.

Rok 1925

V lednu zvoleni do místní školní rady Jan Jan č.5, Malec František č.33, Nedoma Josef č.43 a Brabec František č.4 ze Závisti. Dne 4.února zvolen za předsedu místní školní rady Josef

Nedoma č.43. Místní školní rada skládá se z obou místních učitelů a 4 volených zástupců obce. Na jaře počal se stavět chudobinec s izolační místností pro nemocné.

Byl rozpočten na 3300 Kč. Zima byla velmi mírná, jaro pěkné, léto pohodlné, tudíž uroda velmi pěkná. 22.června vyhlášena v obci přísná kontumace psů. Do obce zdejší přiběhl cizí podezřelý pes, který pokousal několik psů, hus i slepic. Vše pokousané muselo býti za dozoru okresního zvěrolékaře utraceno a zakopáno. Kontumace trvala přes rok. Dne 15. Listopadu 1925. Provedeny byly volby do poslanecké sněmovny a senátu. Do poslanecké sněmovny obdržela strana lidová 138 hlasů, republikánská 20 hlasů, agrární 1hlas, sociálně demokratická 1 hlas, domkařská strana Boudarova 2 hlasy, komunistická 8 hlasů ,nár. Demokratická 2 hlasy, strana židovská 2 hlasy. Do senátu strana lidová 119 hlasů, republikánská 16 hlasů, národní demokratická 1 hlas. K Peterkům č.58. přiřazen se Antonín Dvořák, zedník z Cyrilova, čímž v č. 58 nastupuje nový rod.Jeho předchůdcem vymřel rod Peterkův v obci. Do chalupy č.50,přiřazen se z Martěnic Stanislav Navrátil.

Rok 1926

24.února večer o 9 hodině vyběhli všichni občané na náves poděšeni v domněnce, že v obci hoří. Nad severním koncem dědiny táhla se krásná rudá záře, přecházející do fialová, jako od velkého ohně. Byl to úkaz zřídka u nás viditelný,dle novinářských zpráv severní záře. Koncem února objevila se chřipka, která téměř po celé Evropě řádila i u nás, leč průběh její byl u nás velice mírný. Obec dala vysázeti část pusté stráně nad Dolním rybníkem v Kolibkách jehličnatým lesem. Rovněž i v Bukovci část pastviny osázená.Stalo se tak zásluhou radního Františka Homoly č.28 a starosty Vincence Štěpánka. Obecní zastupitelstvo se usneslo na jejich podmět, pokračovati v osazování pustých stránek.

Zásluhou řídícího učitele Jos. Černého, předsedy místní školní rady Josefa Nedomy a několika mladíků podniknuty přípravné práce ku vystavění pomníku padlým vojínům, k čemuž dřívější zastupitelstvo bylo sice vyzváno úřady, ale nemohlo se k tomu rozhodlati.

Sbírka vykonaná dům od domu vynesla na vybudování pomníku 1505 Kč. Ze zábav vytěženo k tomu účelu ještě 721 Kč. Pomník stál 3000Kč. a stavěl jej Jakub Přichystal, sochař z Jesenice u Náměště. Pomník postaven na místě bývalé školní školky, a místo darováno místní školní radou proti přání některých občanů, kteří tvrdili, že se tam bude stavět kostel.

Zahrádka kol pomníku mládeži bezplatně postavena zůstává majetkem školy.

O prázdninách dala místní školní rada do pořádku školu.Okna nově natřena dvojnásobným nátěrem, do I.třídy opatřena nová kamna, znovu postaveno tělocvičné nářadí u školy, v zahradě pak postavena nová pumpa a opraveny ploty.

Poněvadž počasí během celého roku bylo příznivé vzrůstu hospodářských plodin, byla i úroda velice slušná. Cena žita byla 170 Kč. za 1q, ovsa 180 Kč. Jeden mandel sypal nezřídka až 120 kg. Do chalupy č.11 přiřazen se František Bradáč z Moštišť.

Rok 1927

Rok tento byl po stránce hospodářské nejhorším rokem v naší obci od převratu. Jarní mrazy zničily květy téměř všeho ovocného stromoví, pomrzly i jařiny, hlavně ječmeny, a žita, hlavatice na zahrádkách pod vesnicí zmrzly úplně tak, že mnozí řepu ani vůbec nesázeli. Větší mráz přišel také až 2.června, po němž přišla sněhová přehánka, která značně poškodila žita začínající metat. Škody byly znáti nejvíce při dolinách. 23.července přišly kroupy s ohromnou bouří, která zničila veškerou sklizeň našeho katastru na straně severozápadní a severovýchodní. Uchráněno zůstalo jen obilí na katastru Meziříčském a u státní silnice na místním katastru na straně jižní. Zůstalo však jen do 3.srpna, kdy nové krupobití dovršilo zkázu. Není nikoho, kdo by nebyl poškozen. Pojištěných bylo asi 20 rolníků, leč pojišťovny vzhledem ke škodám vyplácely nízké náhrady. Jestliže rolníci slavili letos velice smutné žně, měla bohatou žeň smrt v naší obci.

V březnu zemřel Josef Mejzlík výměnkář z č.14 stár 82 let, 10.června zemřel po kratičké nemoci v nemocnici v Třebíči starosta obce Vincenc Štěpánek, rolník z č.17. Byl dobrým rolníkem, a jako starosta ku uskutečnění všech návrhů, pocházejících z kterékoliv strany, jestliže znamenaly prospěch obce. Brzy po něm 26.července následoval jej radní František Homola, rolník z č.28, někdejší starosta obce, známí svoji dobráckou povahou. Za týden po něm zemřela Malcová Marie, vdova z č.26, a zanechala zde 3 nezletilé děti. Tyto nedovedly samy hospodařiti na chalupě s 20 měrami pole, 2 odešly do služby a jedno třináctileté děvče si vzaly k sobě příbuzní. Chalupa č.26 úplně osiřela, a zůstala úplně prázdná. Pole si pronajal Josef Střecha z č.24. 23.srpna zemřel člen obecního výboru, pokladník obecní a člen i předseda místní školní rady Josef Nedoma. V něm ztratila škola dobrého předsedu místní školní rady a obec příčinlivého občana. Mimo uvedené zemřelo ještě 7 dětí, narodilo se během roku 15 dětí. Na jaře postižená obec ve 3 případech záškrtem, a jen včasnému lékařskému zákroku nutno děkovati, že se více nerozšířila a nezanechala horších následků. V obci scházela do letošního roku dvě čísla a sice 56 a 57. Číslo 56 obdržel nově vystavěný chudobinec, č.57 nová chalupa vystavěna pod vesnicí pod Šebkovým kopcem náležející Stanislavu Hladíkovi, mladému zedníkovi, který vlastní pílí a skoro sám ji na obecním pozemku vystavěl. Aby míra neštěstí, které obec letošního roku stíhaly, byla dovršena nesměl scházeti ani požár, který zničil 13.září celou stodůlku Antonína Štěpánka č.42. Dík obětavosti hasičského sboru všech sousedních občanů, zastaven dravý živel hned v začátcích ač vedle stodůlky požárem zničené stála chalupa 1/2 m vzdálená. Poněvadž prudké bouře zničily naše cesty tak, že se staly těžce sjízdnými, opravila naše obec nákladem 3000 kč. cestu od Poloudělí k Heltovu kříži. Po zemřelém starostovi zvolen 31.července za starostu Jan Štěpánek, který však volbu nepřijal, po něm Josef Skryja, který rovněž odmítl přijmouti volbu, po něm pak Jan Jan, dosavadní radní, který volbu přijal. Za předsedu místní školní rady zvolen František Malec č.33. U cesty k Jazírkám postaven rodinou Skryjovou mramorový kříž. U Dolního rybníka na silnici zabyl se cyklista tím způsobem, že vjel na oje jedoucího vozu rolníka Františka Mejzlíka

Rok 1928

Jaro začalo sice slibně, avšak 12.května nastal mráz -6C. Květ i celé letorosty stromů některých byly mrazem zničeny. 13.května napadlo asi 5 cm sněhu, který zůstal dva dni ležeti. Vzdor tomu byla úroda slušná. Dne 15.dubna 1928, provedeny obecní volby.Voličové rozdělení ve 2 strany, lidovou a občanskou. Lidová dostala 135 hlasů, občanská 51 hlasů. Prvá má tudíž 9 členů obecního zastupitelstva, druhá 3. Starostou zvolen Žák Josef rolník č.4, místostarostou Josef Skryja č.16, radními Josef Střecha č.24 a František Čermák č.46.

Dne 17.června navštívil pan prezident republiky T.G.Masaryk město Velké Meziříčí. K jeho uvítání dostavili se tam i místní školní mládež, hasiči a zástupci obce.

Dne 2.prosince byly volby do okresního a zemského zastupitelstva. Při volbách do zemského zastupitelstva obdržely ze 171 hlasů 130 hlasů strana lidová a 27 hlasů strana republikánská. Při volbách do okresního zastupitelstva ze 173 hlasů strana lidová 134 hlasů, republikánská 31 hlasů.

Rok 1929

Dne 19.února provedeny volby místní školní rady pro období 1929-1932. Zvoleni za Lavičky Čermák František rolník č.12, Malec František č.33, Jan Jan č.5. Za náhradníky Požár Jan č.22, Skryja Josef č.16 a Hudeček František č.34. Za obec Závist Brabec Stan. a za učitelstvo Josef Černý říd. učitel a Jakub Kosour učitel. Předsedou zvolen Josef Černý říd. učitel. V únoru a březnu nastali tak velké mrazy, že podobných nikdo v obci nepamatoval. Dosáhly až - 40C. Třeskutou zimou zamrzly všechny vodovody v obci, půda byla přes 80 cm hluboko promrzlá. Největších škod způsobil mráz na ovocném stromoví. Velkými mrazy praskala kůra po délce kmene stromů a mladší větvičky hned černaly. Mnoho stromů zvláště peckovitých pak uschlo.Po kruté zimě nastalo bouřlivé léto. Kdežto jaro bylo dosti příjemné, nastaly v létě nesnesitelná vedra dosahující 40C. Ta měla za následek kruté bouře. Dne 3.července zničila bouře spojená s krupobitím značnou část úrody. Ostatek zničen byl bouří spojenou s průtrží mračen, hroznou vichřicí a krupobitím dne 25.července. Krupobitím zničena úroda dle odhadu pojištěven na 80%. I mnoho okenních tabulí a Křidlic bylo kroupami rozbito. Kroup bylo tolik, že ještě druhého dne ležely přes 1/2 m vysoko pod mezami. Pojištěno bylo přes 1/2 rolníků.

Dne 30.srpna 1929 zastřelil z neopatrnosti patnáctiletý Homola František ze statku č.28 svoji sestru Homolovou Albínu, studentku 6.tř. reálky malou 6mm flobertovou pistolí. Albína pistoli našla uschovanou ve slámě v posteli, a tázala se bratra, jak se sní zachází. Ten pistoli natáhl proti ní, spustil a kulička zasáhla hodné děvče pod pravé oko. Smrt nastala ihned.

V červenci přiřazenil se na největší statek v obci č.21 František Kafka, syn Františky Vokounové z č.17. Dne 27.října konány byly volby do Národního shromáždění. Ze 196 hlasů pro volbu do poslanecké sněmovny obdržela strana lidová 142 hlasů, republikánská 32 hlasů, soc. Demokratická 6 hlasů, komunistická 3 hlasy a národně soc. 2 hlasy. Ze 168 hlasů pro volbu do senátu obdržela strana lidová 123 hlasů, republikánská 26 hlasů, sociálně demokratická 4 hlasy, nar. soc. 2 hlasy a komunisté 1 hlas.

Rok 1930

V březnu 1930 odstěhoval se z Laviček rolník Ludvík Homola do Svratky Radešínské č.14 okres Nové Město. Jeho předkové dlouho hospodařili na statku č.2. Jeho rodiče ten dům však zadlužili tak, že syn byl nucen využití vhodné doby a statek prodati. Ačkoli před tím dána v obci do nájmu na 6 let polovina polí od Štěpánkova domu č.17 a od Homolů č.20, míra asi za 150-200 Kč, přece přepláceli se jednotliví občané při koupi jednotlivých kusů polí tak, že míra bližšího pole stála 4000 Kč. Dům č.2 pak koupil Josef Štěpánek, domkař z č.47, s poli na Hranicích, v Kučerkách a se zahradou za obnos 110000 Kč. Ostatní pozemky zakoupili občané: Kampas František č.7, Skryja Josef č.16, Čermák František č.12, Kousour Jakub č.25, Vondráček Antonín č.30, Malec František č.33, Homola Antonín č.36, Nedomová Františka č.43, Večeřa Josef č.49, Dvořák Jan č.51, Dvořák Josef č.55, Hladík Stanislav č.57 a Tesař Čeněk č.61.

V měsíci květnu proveden byl v celé republice soupis veškeré půdy. U Laviček byla t.r. půda rozdělena takto: 349ha 98a62m/2 polí, 45 ha 19a47 m/2 luk, 2 ha 99 a zahrad, 34 ha 57a 6 m/2 pastvin, 24 ha 75a 5m/2 lesů, 95a 13m/2 rybníků, 3ha 40a 13m/2 půdy neplodné a stavební 1ha 10a 64m/2 pustín a 12ha 75a 50m/2 ostatní plochy. Touto rozumí se cesty, návsí a podobně. Veškerá pole byla t.r. následovně: 690ha ozimou pšenicí, 11656ha žíteru, 350ha ječmenem, 112,46ha ovsem, 4,38ha hrachem, 8,83ha vikou, 39,94ha zemáky, 9,84ha řepou a 44,57ha jetelí. Svoboda St. 8. května přiženil se na chalupu č.26. obuvník Stanislav Svoboda z Rohů.

22.června rozloučil se s místními občany při besídce pořádané za tím účelem řídící učitel Josef Černý. Uvedený působil na místní dvojtřídní škole skoro celé čtvrtstoletí. Ačkoli měl mnoho starostí s velmi četnou rodinou, přece staral se o školu svědomitě a i mimo školu staral se o povznesení obce. Za nemocného učitele J.Kosoura rozloučil se s ním učitel Eduard Klapal. Slzy v očích místních občanů dokazovali nejlépe, jaké vážnosti těšil se jejich učitel. Všichni mu přáli, by dlouho ještě užil zaslouženého odpočinku.

Zavedení elektřiny: 20.října připojena naše obec k síti elektrických podniků západomoravských. Jest nespornou zásluhou zastupitelstva se starostou Josefem Žákem v čele, že nelekli se poměrně vysokého nákladu 130000 Kč a jednomyslně odhlasovali zavedení proudu.

Velká vichřice: 27.října zuřila v okolí veliká vichřice, která nadělala v okolních lesích obrovských škod, zlámala i ty nejsilnější stromy a na trati Kochanovské v půli přelomila 4 sloupy elektrického vedení.

Požár domu č.1: Dne 15.listopadu vypukl v poledne u B.Bradáče č.1 požár. Chytlo se neznámým způsobem v kolničce vedle obytného stavení. Společným úsilím jak hasičů, tak i místních občanů podařilo požár zdolat tak, že se nerozšířil. Škoda byla z části hrazena pojištěním.

Sčítání lidu: V prosinci bylo v celé republice sčítání lidu. V Lavičkách napočteno 191 mužů, 179 žen, tudíž 370 lidí celkem. O pět lidí více než v desetiletí předešlém.

Rok 1931

Počasí v měsíci lednu, únoru a březnu bylo pro zemědělce velice nepříznivé. Osení bylo jenom nepatrně přikryto sněhem, proto velice trpělo holomrazy. Pak náhle zima polevila, půda rozmrzla a nametlo se hodně sněhu. Ten pak oblevou zledovatěl a osení pod ním postiženo plísní sněžnou tou měrou, že někteří rolníci museli zaorati 3/4 ozimů. Zbylá žita byla pak velice řídká.

4.dubna zemřel u Vondráčků č.33, 28let starý tesař Cyril Hrad, tichý, dobrý člověk a horlivý včelař. 7.května šlo několik menších dětí po silnici na proti hochům vracejícím se od odvodů.Na státní silnici u Kamenité chtěl 6ti letý chlapec Ladislav Matějčík,vnuk Tom. Mikuláška z č.52, přeběhnouti silnici. Byl však zachycen osobním autem správce Baťovy prodejny ve Velkém Meziříčí a na místě usmrčen. Na ovocném stromoví objevilo se mnoho mšic a zvláště švestky a jabloně napadeny puklicí. 18.srpna přiženil se do chalupy č.9 Karel Mejzlík, rolnický syn z č.13, čímž na chalupě Navrátilově nastupuje nový rod.

Koncem srpna nastoupil službu na místní škole řídící učitel Josef Halámek, rodák z Velkého Meziříčí. Přestěhoval se do Laviček z Hodova. Před jeho příchodem dala obec slušně upravit jak vnějšek, tak vnitřek školy.

25.prosince zemřela 38 let stará, svobodná Františka Kolouchová, žijící na výměnku u svého bratra Antonína Koloucha, rolníka č.14. Během roku 1931 narodili se v Lavičkách 3 chlapci a 5 děvčat. Z kulturní činnosti třeba připomenouti 2 přednášky pořádané místní osvětovou komisí a 2 divadla sehraná ochotníky místní katolické Omladiny.

Rok 1932

Dne 1.ledna zřekl se místní kolář Jan Požár živnosti kupecké,čímž obec zůstala bez kupce. Také veřejné hospody v obci není poněvadž dosavadní majitelka hostinské koncese živnostenský list vrátila. 2.února přiženil se do chalupy č.45 Seknička Antonín z Meziříčka.

Dne 12. února viděli místní občané o 1/2 10 hodině dopoledne řídký zjev. Na obloze se ukázaly 4 duhy okolo slunce. Na obvodu jedné z nich bylo pozorovat zase 4 jiná slunce. Zjev tento byl pozorován na celé západní Moravě a vysvětlován odrazem slunečních paprsků od malých krystalků sněhových.

Dne 4.března zemřel výměnkář Jan Čermák z č.24. Trpěl delší dobu krční rakovinou.

Dne 27.dubna zvoleni byli za členy obecního zastupitelstva následující občané, uvedení na jediné podané kandidátce: Za stranu lidovou: Jan Jan, Žák Josef, Večeřa Josef, Čermák František č.43, Kafka František, Střecha Josef, Dvořák Jan, Kampas Fr. za republikány Čermák František č.12, Mužátko Josef, Karel Němec a Jakub Kosour. Za starostu zvolen František Čermák, rolník č.12, náměstkem Josef Žák, rolník č.4 radními Josef Mužátko rolník č.6 a František Kafka rolník č.21.

Změna rodu: Dne 14.června přiženil se k Hudečkům č.27 Josef Zezula, tesař z Dolních Heřmanic, čímž na chalupě Hudečkově nastupuje nový rod. 15.srpna otevřel si ve výměnkářské chalupě č.24 obchod Jan Sojka z Kochánova.

V měsíci září byly z nařízení okresního soudu odebrány rodičům Stanislavu a Františce Štěpánkovým jejich děti a dány na výchovu do 5 rodin v obci. Jejich otec žil totiž již 2 léta

od své manželky a o děti se vůbec nestaral, matka oněch dětí vedla zase pohoršlivý život. Mravní výchova dětí byla proto vážně ohrožena.

Dne 9.října zemřel Jan Dvořák z č.54, státní pohrabáč v.v. 2.října zemřela Anna Malcová, výměnkářka z č.33, která se dožila 88 let. 17.listopadu zemřela výměnkářka Marie Hajná z č.38.

Automobilová nehoda: 10.prosince na státní silnici nedaleko silnice vedoucí z Laviček rozbilo se osobní auto Viléma Doležala, stolařského mistra z Uhřinova a uvedený i se spolucestujícím Jaroslavem Švihálkem, stavebním asistentem z Rudíkova byli zraněni tak že brzy zranění podlehli.

Nový obchod: 15.prosince otevřel obchod v přístavbě svého domku Zezula Silvestr, zedník z č.60.

Rok 1933

Úprava návsi: Co zmůže shoda a dobrá vůle občanů dokázali nejlépe naši hospodáři letošního jara. Nad pomníkem padlých vojáků před domem č.4 bývala vedle cesty odedávna hluboká rokle, v níž by se celý žebříňák snadno schoval. V ní mohl snadno nejen dobytek, ale potmě i lidé přijít k úrazu, a také k okrase obce zmola na návsi nesloužila. Rybník , který nalézá se nad uvedenou roklí, byl bouřkovými přívaly tak zanesen bahnem, že v něm bylo nepatrné množství vody, která v suchých letech zmizela úplně. Společným úsilím všech občanů se podařilo rokli úplně zavezti vyvážkou z uvedeného rybníka a hráze pak urovnána pro budoucí sad. Velká většina občanů vykonala tyto práce zadarmo.

Požár č.38: 10.dubna večer v 8 hodin vypukl požár u choromyslného domkaře Antonína Jana č.38 a zničil úplně nejen jeho domek, ale i sousední obytné stavení domkaře Josefa Sojky č.53. Příčina požáru nebyla zjištěna.

Úmrtí: 17.června zemřel František Čermák,výměnkář z č.46 a 3.září Františka Havelková, výměnkářka z č.18.

Č.63a47: V říjnu přibylo obci jedno domovní číslo. Domkař Antonín Dvořák vystavěl si u své stodůlky, již dříve postavené, poblíže školy, nový domek, který dostal č.63. Dřívější svůj domek č.58 prodal Antonínu Zezulovi, krejčímu z Kochánova za 17000 Kč, který se pak k nám z Měřína přistěhoval. Také Josef Štěpánek, rolník z č.2, prodal svoji rodnou chalupu č.47, která byla již po 2 léta neobydlena, Františku Navrátilovi, synu domkaře J. Navrátila z č.9. Uvedený dostal pak k oné chalupě, koupené za 23000 Kč, jako věno manželky asi 23 měřic pole od domu č.17.

Krize a zadlužení obce: Nadvýroba jak zemědělských výrobků tak i průmyslových, všeobecná nedůvěra mezi jednotlivými státy, byly mimo jiné příčinou tak zv. světové hospodářské krize, která se zračí v zadlužení jak jednotlivců, tak obcí, okresů i zemí. Také naše obec se elektrizací velice zadlužila. Zadlužení toto však zaviněno také zákonem, dle něhož zakázáno obcím vybíratí přirážky vyšší nad 350%. Poněvadž v Lavičkách před platností tohoto zákona byly po 20 let vždy vybrány přirážky vyšší než 600%, vypadá proto finanční situace obce následovně: Veškerý příjem obce činí asi 2500 Kč, na přirážkách smí

obec vybrati pouze 7200 Kč. Z toho má zaplatiti na výdaje školní 4500 Kč, na chudinství 4500 Kč, na úrokování a umořování dluhu 12000 Kč a na ostatní výdaje nejnútnejšího obnos 6000 Kč. Není tudíž divu, že obecní dluh dostoupil letos výše 160000 Kč. I postavení jednotlivých zemědělců není lepší. Ze 62 rodin v obci usedlých jest ještě 3/4 zemědělců zadlužena, z čehož někteří nebezpečně.

Otevření lomu: Vzdor tomu že naši občané živí se hlavně zemědělstvím, přece světová krize přivodila bídu z nezaměstnanosti i v některých místních chalupách. Aby v příhodném podzimku naši domkaři nezaháleli, otevřeli si nad stavením St.Hladíka č.56 lom na štěrkový kámen, kde potom i v zimě nacházeli skromný výdělek.

Založení sadu: Aby odstraněn byl nedostatek ovoce a vzhled obce stal se příjemnější založen byl na návsi menší třešňový sad a na jižním svahu údolí Výpustku vysázeno rovněž asi 40 třešní.

Počasí a myší záplava: Počasí v roce 1933 bylo pro zemědělství příznivé. Úroda byla slušná, ale obrovské a nevídané množství hrabošů nadělalo velikých škod nejen na dozrávajícím obilí, ale hlavně na ozimech a jetelinách. Všichni občané objednávali otrávené obilí, jimž hubili po celý podzim spousty myší. V neděli 12.listopadu, když odešli rodiče Marie Čermákové z č.46 do kostela, hrálo si toto osmileté děvče se svým bratrem. Upadlo na světlici a zlámalo si ve stehně nohu. Bylo skoro dva měsíce léčeno v nemocnici. Místní osvětová komise společně s Omladinou sehráli 2 veselohry se slušným výsledkem.

Rok 1934

Zněny v rodinách: O půl noci 31.prosince na prahu nového roku 1934 rozloučila se ze starým rokem i se svým životem výměnkářka Anna Sojková z č.53. 9.ledna t.r. přiženil se k Štěpánkům č.59 Josef Dvořák, zedník z Laviček č.37, 11.února oženil se Kuřátko Josef domkař z č.40 Františkou rozenou Slabou z Osového a 12.února Jindřich Smejkal rolník z č.3 z Anežkou rozenou Havelkovou z Laviček č.18.

Počasí a úroda: Zima r.1934 byla celkem mírná, sněhu málo, a i ten zmizel koncem února a počátkem března. Proto také ozimy velice trpěly mrazy a větry a mnoho z nich, obzvláště na jižních svazích, vymrzlo a muselo býti na jaře zaoráno. Někteří rolníci nesklidili ani polovinu průměrné roční úrody ozimů. Neúrodu zvýšilo pak trvalé jarní sucho, které bylo Příčinou velké neúrody píce i luštěnin. Proto také v tomto roce bylo dovezeno do obce několik vagónů slovenského sena a Maďarské slámy.

Požár: Při jarních odvozech odvedeno z 10 schopných 7. 10.března vypukl z nezjištěné příčiny požár v domku Stanislava Svobody č.26. Vzdor tomu, že vál nepříznivý vítr, podařilo se velkému úsilí jak místních hasičů, tak ostatních občanů zabrániti rozšíření požáru na ostatní domky těsně sousedící. Místní skupina Omladiny sehrála během roku 4 kratší divadelní hry.

Rok 1935

Prodej chalupy: Na jaře r.1935 prodal domkař Karel Mikulášek svou chalupu č.29 za 19000 Kč Janu Sojkovi, obchodníku z Kochanova, který si v ní zařídil obchod smíšeným

zbožím. Karel Mikulášek vyměnil si vedle obecního chudobince nový domek, který pak dostal číslo 64. Současně se přiženil do Laviček Josef Smejkal, dělník z Netína, koupil si od obce asi 9a pastviny u Horního rybníka, 1m/2 za 4kč, a vystavil si tam, nový domek, který má nyní číslo 65. Tou dobou prodal domkař Jan Malec z č.8 svou chalupu Stanislavu Nejedlému z Kameničky u Jihlavy a sám si koupil a částečně i vyměnil za své pole část pastviny u Dolního rybníka, kde si také postavil svůj domek vedle dříve uvedeného suseda, a domek ten byl označen číslem 66.

Volby do N.S.: Při volbách do poslanecké sněmovny dne 19. Května t.r.volilo 186 voličů následovně: 56 rep., 2 soc. dem., 2 nár. soc., 1 kom., 125 lid., 1 živn., při volbě do senátu volilo 168 voličů: 43 rep., 1 soc. dem., 2 nár. soc., 121 lid. Připomenouti třeba, že volby odbyli se v obci celkem klidně.

Úmrtí: V roce 1935 měla smrt v obci hojnou žeň. Na počátku jara zemřeli manželé Žákovi, výměnkáři z č.5 týden po sobě. 6.května zemřel zedník Josef Dvořák z č.49, který se tam teprve před rokem přiženil. Touž dobou zemřel Josef Nedoma výměnkář z č.43, nejstarší osoba z Laviček, ve věku 84 let. 10.března byl vážně poraněn při jízdě na kole na státní silnici předjíždějícím autem místní rolník Josef Střecha č.24.

Úroda obilí: Počasí bylo během roku příznivé tak, že úroda byla toho roku velice pěkná. I pšenice, které se selo asi 3% veškeré orné půdy se krásně povedly. Jelikož byly vyhlášeny na obilí monopolní ceny a cena pšenice stoupla na 165 kč, začalo se u nás pěstovati větší množství různých druhů pšenice jarní i ozimé. Monopolní cena žita byla průměrně 120 kč, ovsa 110 kč. Brambory stály 26-40 kč.

Ovoce: Ovoce bylo toho roku sice dosti, ale skoro všechny stromy a tudíž i ovoce poškozeny mšicemi, zavíječi a puklicemi. Jednotlivci sice stříkali stromy různými mořidly, poněvadž však postřik neprováděn soustavně celou obcí, byla práce všech hospodářů marná.

Mlékařství: V obci začalo se soustavně mlékařit. 15 místních rolníků přihlásilo se za členy rolnické mlékárny ve Velkém Meziříčí a jejich konve od mléka nebo z mlékem možno skoro po celý den spatřiti na lávkách před jednotlivými domy.

28.říjen oslaven dopoledne školou a pak průvodem k pomníku padlých vojínů, kde po výstupech a zpěvech školní děti promluvil o významu tohoto dne místní správce školy Josef Halámek.

Rok 1936

Změna rodu: 17.února 1936 oženil se Josef Vokoun, rolnický syn z č.17, s Ludmilou Štěpánkovou z Černého, čímž na onom domě začíná opět hospodařit starý rod Vokounův.

18.února t.r. oženil se Josef Malec, rolnický syn z č.4, s Cecílií Homolovou z Laviček č.28 čímž hospodářství přešlo opět z Žákova rodu na dřívější rod Malcův. 9.dubna byl vážně poraněn Ant. Malým, učitelem z Jihlavy při srážce motocyklů místní řídící učitel Josef Halámek. Poraněná kost loketní a přeražená klíční byly mu ošetřeny v nemocnici v Třebíči. Za krátko po tom zlámali si nohu žákyně Žofie Štěpánková z č.56 a pětiletý Josef Malec

z č.66 zlámal si ruku. Starosta František spadl se žebříku a rozštípl si kloub v kotníku. Jinak byl zdravotní stav občanů dobrý, což patrně s toho že za posledních 10 let neumřel ani jediný školák. Aby udržel se zvyk slaviti na svatou Annu puť, vysvěcen toho dne obnovený Jurkův kříž na cestě k Velkému Meziříčí. V červenci odstěhoval se z obce rolník na výměnku Josef Mužátko z č.6 a koupil si domek v Pavlínově. Místo něho byl zvolen za člena obecní rady Karel Němec, domkař z č.41.

Úroda: Úroda byla toho roku slušná, žita však většinou polehla čímž její výnos se hodně snížil. Oves a ječmen na tratích k Moštištím zničen byl z 1/3 krupobitím. Většina rolníků byla však pojištěna. Počasí ve žních bylo krajně nepříznivé. Na polích porostlo hodně obilí na řádkách, v panácích neb mandelích, a ve stodolách hnědly zásoby ovsa zapářením. Jeteliny v ovsích se velice povedly, po posečení ovsa vzrostly tak, že některé ještě kvetly a byly příčinou pak častého rozdouvání hovězího dobytka. V několika dnech bylo v obci trokarem propíchnuto 6 krav, rolník František Čermák z č.46 si nadutou krávu daleko od vesnice propíchl kapesním nožem. Zákrok se podařil tak dobře, že mohl druhý den opět hnáti krávu na pastvu. Po podzimním osetí objevilo se v polích mnoho hrabošů, kteří vážně poškodili ozim i nadějně jetele.

Obec přihlásila se ke školnímu újezdu měšťanských škol ve Velkém Meziříčí. Letos chodí do uvedených škol 8 žáků, do zemského reformního reálného gymnázia 5 žáků.

Rok 1937

Severní záře: 25.ledna od 8 do 11 hodiny večer byla místními občany na severní obloze pozorována krásná polární záře, zjev u nás dosti řídký. Mnoho pozorovatelů domnívalo se při spatření krvavě rudé oblohy s žlutozelenými pruhy nad Netínem, že tím směrem hoří.

Úmrtí: 28.dubna zemřel rolnický syn Jan Bedřich z č.5. Jinak byla obec ušetřena od nemocí.

Oddlužení obce: Poněvadž nebylo naděje, že by Lavičky při 400% nejvyšší přípustné přírážce mohly splatiti svoje vysoké obecní dluhy, vzniklé stavbou chudobince a elektrizací obce, převzala část dluhu vyšší než 100000 Kč země. Obci tím zbylo ku splácení pouze 17000 Kč, z čehož během roku polovice splacena subvencí na elektrizaci obce.

Stavba nové silnice: Během roku postavili místní nezaměstnaní dělníci za přispění m, ministerstva sociální péče obnosem 10000 Kč 500m silnice kolem školy ke Kučerkám. Místní zemědělci na tuto stavbu zdarma dodávali kámen i povozy. Při tom opraven i příchod ke škole.

Úroda: Poněvadž počasí bylo během celého roku zemědělcům příznivé, byla letošní úroda dobrá a slušné jakosti. Spolek Omladina sehrál během roku 2 veselohry a místní hasičský sbor drama Veselého Evropa hoří.

Rok 1938

Změna rodu: 1.ledna přičlenil se do chalupy č.59 Bartušek Antonín z Olší, čímž na chalupě nastupuje nový rod.

Úmrtí: V únoru a březnu zemřela Antonínu Zezulovi , domkaři z č.58 loni narozená dvojčata. 6.května zemřel 79 let starý majitel statku č.19 Čermák Jan a tím přešel statek do vlastnictví jeho zetě Josefa Blahy z č.21. 3.června zemřela Františka Hudečková z č.27.

8.srpna onemocněl tyfem domkař Stanislav Nejedlý z č.8 a odvezen do nemocnice v Třebíči, kde se po delší době vyléčil.

Kulhavka a slintavka: V měsíci září a říjnu postižena byla naše obec podobně jako i v okolní kraje nakažlivou dobytčí nemocí kulhavkou a slintavkou. Dobytek špatně žral, u huby měl sliny, měl oteklé paznehty a zpuchřovatělé dásně. Průběh nemocí nebyl u všeho dobytka stejný. Některý kus se bez léčení vyléčil během 2 nebo 3 dnů, jiný churavěl 3 i více týdnů. U vepřového dobytka se tato nemoc v naší obci nerozšířila. Nemocí postižený dobytek všech zemědělců v obci výjma 4 bydlících na okraji vesnice. V obci uhynuli dvě tažné krávy a 13 telat. Mnoho krav zpometalo.

Přírodní zjevy: 7.listopadu pozorovali naši občané pěkné zatmění měsíce a druhý den ráno pocítili menší zemětřesení, projevovaném drnčením nádobí i oken a podzemním duněním.

Smutné jubileum: 20 rok samostatnosti naší republiky měl pro náš stát tragický průběh. Když Německo bez boje obsadilo Rakousko, bylo patrné, že i u nás dojde k značným změnám. Již v květnu povoláno mnoho vojáků ku hájení našich hranic proti Německu a 24.září byla vyhlášena mobilizace vojska od 21 do 40 roků. Třebaže náš lid byl vychováván v zásadách lidskosti a nenáviděl války, spěchali rádi a ochotně naši občané bránit svůj domov i když neradi opouštěli své drahé doma. Mimo ty kteří sloužili v činné službě vojenské byli mobilizováni následující občané naší obce: Malec Josef z č.4, Holán Alois z č.6, Kampas František z č.7, Hladík Josef z č.10, Čermák Josef z č.12, Kafka František z č.21, Vokoun Josef z č.17, Požár František z č.22, Mikulášek Karel z č.64, Hudeček Josef z č.54, Antony Jan z č.35, Homola František z č.28 a Homola František z č.36, Němec Josef z č.41, Toman Jan z č.44, Seknička A. č.45, Válka Antonín z č.50, Válka Josef z č.51, Dvořák Josef z č.54, Dvořák Antonín z č.63, Zezula Antonín z č.58, Mikulášek Antonín z č.52, Havelka Josef č.18, Kosour Václav z č.25. Činnou službu odbýval: Kampas Karel č.7, Malec Jan č.66, Hladík Václav č.10, Kolouch Antonín č.14, Bajer Rudolf č.22 (čeledín), Kosour Jaroslav č.25, Malec Josef č.33, Nožička Josef č.36 a Jan Antonín č.38. Současně s mobilizací vojska provedena byla také mobilizace koní, aut i povozů ostatních. Od nás odvedeno 5 koní. Po dohodě v Mnichově a podstoupení pohraničních krajů naší republiky navrátili se naši vojáci i koně postupně domů živí a zdraví. Třebaže někteří byli více než dva měsíce mimo domov, dokončeny polní práce ve všech domech díky obětavé pomoci spoluobčanů a pohodlnému podzimnímu počasí. Místní občané měli dosti příležitostí pozorovati po našich silnicích pohyby vojska, aut, tanků i jízdy.

Změna vlády: Po odstoupení prezidenta E. Beneše i jeho vlády, po nastolení nové vlády a zvolení nového presidenta Emila Háchy přikročeno jako v ostatních obcích historických zemích k rozpuštění dosavadních politických stran. Sblížením dosavadní strany lidové, mající

u nás 2/3 většinu voličů a strany republikánské utvořena nová strana Národní jistoty k níž se přihlásilo u nás 36 členů.

Úroda: Úroda byla letošního roku velmi dobrá . Bohužel mnoho obilí pro deštivé počasí po žních porostlo tak, že téměř nikdo podobné katastrofy nepamatoval. Horní snopy panáků byly zelené a spodní se těžce od země. Prorostlé žito se nesnadno pak prodávalo.

Při bouřkových deštích řádil také u nás i v okolí blesk. Udeřil do kolny Josefa Malce č.4 a zapálil střechu místního transformátoru.

Rok 1939

Poněvadž dosavadní kronikář učitel Jakub Kosour ustanoven na svou žádost zak. říd. učitelem v Rudíkově počátkem školního roku 1939/40, ujímá se zatím dalšího psaní této kroniky řídící učitel Josef Halámek.

Výstava: Začátkem měsíce července navštívili občané výstavu Horácka ve Velkém Meziříčí.

Biřmování: V září 1938 konalo se ve Velkém Meziříčí svaté biřmování udělené biskupem Kupkou z Brna.

Politické události nebudou znamenány .

Počasí: Letoší podzim byl dosti příznivý. 22.listopadu lidé na polích orali, oralo se i 1.prosince. Mraz -9C dostavil se letos z 15 na 16 prosince a dostoupil -20 až -22C. Sníh a mrazy hlášeny z celé Evropy hlavně z Jugoslávie.

Oprava silnic:Dne 25.listopadu vyštěrkováná a zvalená byla okresní silnice přes Lavičky. Silnice kolem školy byla posypána kamennou drtí uválena.

Jezdí se vpravo: Od soboty dne 18.března 1939 provedena byla na celém území Protektorátu Čechy a Morava zněna směru jízdy. Všechna vozidla jezdí vpravo.

Sázení stromků: Na bílou sobotu vysázeny byli třešně podél nově zřízené silnice ke Kučerkám.

Pootrávená rodina: Do Třebíčské nemocnice byli dopraveni 26 letý rolník Josef Vokoun z č.17. jeho 25 letá manželka Ludmila, nevlastní bratr hospodáře Čeněk Štěpánek 17 letý a 16 letá služebná Marie Dobrovodska. Všichni byli stíženi po požití jídla (škvarků s vajíčkem) prudkými žaludečními bolestmi. Případ se vyšetřuje. Stalo se ve čtvrtek 11.5.1939, odvezení v neděli dne 14.5.1939.

Požár: Ve čtvrtek dne 18.května 1939 v 1/12 hod. v noci vyhořela Mejzlíkova stodola č.13 v Lavičkách. K požáru se dostavili mimo místních i hasiči ze Stránecké Zhoře. Oheň vznikl od elektrického vedení.

Počasí: Celý měsíc duben byl velmi suchý, za to měsíc květen byl mokrý a chladný. Nebylo téměř dne, aby nepršelo. Jen velmi málo ptáčků přiletělo z teplých krajín, lesy Kučerky ozývající se každého roku zpěvem ptačím, jsou celkem tiché.

Změna učitelstva: Jak již bylo předem uvedeno, odešel zdejší učitel Jakub Kosour v září 1939 do Rudíkova a na jeho místo byla ustanovena učitelkou Anna Holánová z Chlumku.

Změna nápisu ve škole: Připisem okr. šk. výb. ve Velkém Meziříčí přemalován byl nápis na škole: Škola , na dvojjazyčný Schule- Škola.

Potravinové lísky: Od 1.října 1939 zavedeny byli v Protektorátě Čechy a Morava potravinové lísky a zakázaná jízda motorovými vozidly. Jezditi smí tolika vozidla na zvláštní povolení, kterých se používá k zásobování lidu neb armády

Krádež v Lavičkách: Z pondělí dne 25.září na úterý 26. Září 1939 byla v noci ukradena ze chlěvu na dvoře statku p. Frant. Kafky č.21 prase ve váze přes 150 kg těžké, neznámý pachatel (é) vyvrhl krmíka na louce za humny směrem ke Kochánovu. Povolaná pátračka s policejním psem byla tímto zavedena na kochánovskou silnici, kde stopa zmizela

První sníh: Z noci z pondělí na úterý 24.října 1939 napadl první sníh, který zůstal ležet při teplotě 0C , ve středu se ztratil, aby napadl opět na čtvrtek 27.října asi 2 dm vysoko. Celý měsíc říjen byl (jako celý rok) velmi deštivý a chladný.

Rok 1940

Výnosem okr. šk. výb. ve Velkém Meziříčí ze dne 16.ledna 1940 č. 102/1 sk. na základě zmocnění daného výnosem zem. šk. rady v Brně čís. 1785 z 8 ledna 1940 přiškolená byla část osady Závisti za rybníkem ke zdejší škole, takže nyní chodí děti celé Závisti do školy do Laviček.

Počasí: Letoší zima byla obzvlášť krutá. Od polovice prosince začalo mrznout pak kol 21.12. napadl sníh a velmi tuhá zima až -30C trvala téměř po celý měsíc leden, únor, a březen. Na první jarní den na silnici k Závisti leží vyházené závěje sněhu přes 2 m vysoko. Koncem měsíce března leží ještě v dolínách závěje sněhu země je zmrzlá, takže není možno pracovat na polích.

Polární záře: Na ztemnělé obloze oživené ostře svítící večernici, v neděli dne 24.března 1940 mezi 19-20 hodinou se rozlilo purpurové světlo severní záře. Celá obloha k severu a část východního nebe byly červenavé a na tomto podkladě se vlnily draperie v žluté barvě, mezi nímž k zenitu vystřelovaly dlouhé paprsky podobné záři reflektorů. Pohádkový zjev vzbudil mezi obyvatelstvem pozornost.

Letní čas: Od 1.dubna 1940 zaveden letní čas.

Letní bouře: Letošního roku začala se poprvé se setím v pondělí dne 15.dubna 1940, kdy konečně po nočních mrazích se oteplilo. První jarní bouře bez deště se snesla nad zdejším krajem v pondělí dne 22.dubna 1940.

Sázení stromků: Obecní rada za součinnosti zdejší školy vysázela po stranách nové silnice 30 nových stromků (směrem ke Kučerkám).

Vysvěcení: V pátek dne 5. Července 1940 byl vysvěcen na kněze zdejší rodák p.Jan Požár syn koláře z Laviček č.22. Novosvěcenec vychodil zdejší školu a reál. gymn. ve Velkém Meziříčí.

Změna kronikáře: Poněvadž mi uloženo, abych další zápis v této kronice opět zaznamenával, musím dle předpisů o vedení této knihy nejdříve podrobněji uvést svůj životopis. Jak na počátku této kroniky uvedeno, jsem jejím prvním letopiscem. Narodil jsem se 25.dubna 1886 v Osové u Vel. Meziříčí . Vystudoval jsem na reálce ve Vel. Meziříčí. Po soukromé přípravě jsem r.1908 složil učitelskou zkoušku a 13.10.1908 jsem nastoupil

učitelské místo v Lavičkách. Po dvouletém působení v této obci jsem byl přeložen na 3 měsíce do Bíteše, na 2 1/2 roku do Zbraslavě a pak jsem učil 8 roků ve Zhoří Zálesné u Bíteše. Tam jsem se r.1912 oženil s dcerou zdejšího rolníka Františka Střechy z č.25. Poněvadž bratr mé ženy Josef , dědic statku zemřel jako voják v první válce světové, byl jsem vyzván, abych se ujal vedení hospodářství a zažádal si zde o učitelské místo. Vyhověl jsem a od roku 1920 jsem vyučoval a vedl své hospodářství v této obci. Činil jsem tak rád, poněvadž odtud mohli docházet moji 3 synové a 1 dcera do měšťanské a střední školy ve Velkém Meziříčí. Od r. 1939 jsem byl ustanoven řídícím učitelem na sedmitřídní škole v Rudíkově. Proto jsem odstoupil statek svému synu Václavovi, který se 21.ledna 1941 oženil s Albínou, rozenou Oulehlovou, dcerou rolníka z Hrbova. Sám jsem se pak téhož roku jako pensista a výměnkář vrátil do Laviček zpět. Pro nedostatek učitelů po skončení druhé války světové, přihlásil jsem se opět r.1945 do služby na místní škole.

Obec za okupace: Poněvadž za doby okupace nesměla býti tato kronika vedena , doplňuji svůj zápis z 58 a 59 strany této kroniky o době okupace. Nyní po časovém odstupu patrně, že občané naší obce po dobu německé okupace jednali až na nepatrné výjimky správně. Že naše obec přečkala tuto dobu bez větších nehod, žalářování, pokutování a zabavování majetku, bylo zásluhou tehdejšího obezřetného starosty Karla Němce, domkaře z č.41. Byl za starostu zvolen 1.11.1941 po odstoupivším svědomitém starostovi Františku Čermákovi který vážně onemocněl tetanem a nemohl pak pro tělesnou slabost tento úřad zastávat.

Zahraniční rozhlas: Naši občané nevěřili nikdy ve vítězství Říše. Ve své víře byli posilováni rozhlasovými správami z Londýna i z Moskvy. Kdyby německé četnictvo do Vel. Meziříčí dosazené nebálo se v noci do vesnice chodit, mohlo i přes zatemněná okna pozorovat, jak o 1/2 11 hodině noční se v domech i chalupách rozsvětluje, aby celé rodiny i se svými sousedy si mohly vyslechnouti toužebně očekávané zprávy z Kroměříže (kromě říše), jak se tehdy říkalo.

Vyvěšování praporů: I když po celou válku vyhlašovalo a nařizovalo, že každý majitel domu musí svůj dům při různých vítězstvích a německých oslavách ozdobiti praporem s hákovým křížem, nečinil tak u nás skoro nikdo. Také na Němce se nikdo nepřihlásil ani nevydával. Nikdo se také nehlásil ke spolupráci s nimi. Ke zrádné Vlajce se veřejně u nás nehlásil také nikdo. Náš lid choval se trpně k různým říšským oslavám a nerad přispíval na různé sbírky k prodlužování války. Za to velice rád se bavil hojnými satirickými vtipy o říšských velikánech, které se šuškanou, někdy až neobezřetně, šířily rychle po celém tak zv. Protektorátě. Ku cti obce také slouží skutečnost, že po celou válku nebylo v obci větších krádeží a udavačství. Pouze Anně Halámkové, vdově po řídícím učiteli, ukradl nezjištěný pachatel mouku, prádlo a benzín. Že nebylo v obci sobců, chamtivců a šmelinářů patrně z toho, že nikdo za války nezbohatl tak, aby musel platit daň z obohacení. Rolníci neradi odváděli svoje přebytky, proto v posledním roce války bylo asi 15 rolníků pro špatnou dodávku několik dnů žalářováno

Odbojová činnost: Naši občané účastnili se také činně domácího odboje. U rolníka Josefa Malce z č.4 byl ukrýván ve skrýši ve stodole gestapem pro přechovávání parašutistů hledaný hajný Josef Pavlas z hájenky u Velkého rybníka. V nedalekém lese měla do 23.6.1944 úkryt skupinka anglických parašutistů. Pak byl jejich úkryt německou policií vypátrán, les obklopen esesmany, 1 z úkrytu byl zastřelen a jednomu se podařilo uprchnout dál do lesů. Pak hned obrátila se německá zášť proto rodině Pavlasově. Z hájenky do koncentračních táborů odvezeni hned žena, dcera a syn Pavlasa, zatím co sám hajný toto pozoroval z nedalekého lesa. Aby mohl lépe pozorovati další pátrání německé policie, odešel ihned po tomto řádění Němců blíže ke státní silnici do lesa Borovíčka u Laviček, kde byl zpozorován místním výměnkářem Františkem Homolou z č.36. Ten o něm pověděl dříve uvedenému rolníku Josefu Malcovi, který mu sám nabídl úkryt v jeho domě. Starostovi Němcovi bylo uloženo, aby bděl nad dalším slíděním německé policie. Tento měl také o Pavlasově tragédii uvědomiti odbojového pracovníka Josefa Pánka-Kudrny z Velkého Meziříčí. Aby Němci nenašli v lesní boudě ukrytou Pavlasovu tajnou vysílačku, přinesl jí tajně Jan Novotný, tesař ze Závisti k místnímu starostovi, který ji pak po 4 měsíce ukrýval doma. V lednu 1945 smluvil Karel Němec schůzku Pavlasa s odbojoví pracovníkem Zajíčkem, při níž byla ustavena partizánská skupina o počtu 10 osob se sídlem v Pavlasově hájovně. V dubnu 1945 byla tato skupina upozorněna na noční shoz zbraní a střeliva u obce Rohů. Sběru a odnešení těchto zbraní se účastnili mimo uvedenou skupinu též rolnický syn Frant. Homola z č.28, Antonín Bartušek z č.59. Německá policie zjišťovala smýšlení našeho obyvatelstva prostřednictvím dvou konfidentů, kteří z různých důvodů jako agenti pojišťovny navštěvovali naši obec. Stanislavu Svobodovi z č.26 přinesli rozhlasový přijímač s krátkými vlnami.

Pracovní povinnost: Na práci do Říše se dobrovolně nepřihlásil nikdo. Pouze Stanislav Svoboda z č.26 a Josef Mejzlík z chudobince pracovali v německém oděvním skladišti ve Vel. Meziříčí. První tam zcizil kůži, za což byl půl roku vězněn v Jihlavě. Nuceně na práci do Říše musil nastoupit 24. ročník. Byli to Bohuslav Bradáč z č.1, Jaroslav Dvořák z č.54 oba v Hamelnu u Hanovelu, Jan Václav z č.5 v Mnichově. Václav Čermák z č.12, Božena Hladíková z č.10 a Jarmila Štěpánková z č.56 byli v Norinberce. Jaroslav Dvořák z č.51 byl kratší dobu v Labaudu v Horním Slezsku, kde byl též František Štěpánek z č.42 skoro dva roky. První se pak ukrýval delší dobu u Michalu v Martěnicích. Na zákrok českého četnictva byl na práce do Rakous poslán také Josef Dvořák z č.54. Zákopy na Maďarských hranicích po dva měsíce kopali Josef Skryja z č.16 a Josef Homola z č.28, Jan Toman z č.44 a Vincenc Štěpánek z č.17.

Nález padáku: Na Žlabinách proti Borovíčku dopadl velký anglický hedvábný balónový padák od fosforových zápalných krabiček. Poněvadž tento vidělo větší množství lidí, byl padák odveden úřadům. Naši občané měli několikrát příležitost pozorovati veliké roje o počtu mnoha set anglických letadel vracejících se v obrovské výšce z náletů. Občané v nich viděli vlaštovky, oznamující blížící se jaro 1945 s ním konec války. Rozhlas i noviny současně oznamovali, že vítězná Rudá armáda po osvobození Slovenska postupuje Moravou

k našemu kraji. Odbojoví pracovníci usoudili, že se přiblížila doba, aby také oni zasáhli při osvobozovacím dílu. Proto ve Velkém Meziříčí ustanoven revoluční národní výbor, který si vytkl za úkol převzít konečně vládu našich věcí do svých rukou.

Revoluční vzpoura ve Velkém Meziříčí: V neděli 6.května 1945 byly přineseny do naší obce letáky revolučního národního výboru ve Vel. Meziříčí, které vybízely místní občany, aby pomohli při revolučním dílu. Po této výzvě dostavila se do Vel. Meziříčí většina mladých i starých místních občanů, aby nabídli svou pomoc uvedenému výboru, který obsadil radnici ve Velkém Meziříčí. V noci však přijeli německé tanky a zahájily boj a radnici. Tohoto boje se účastnili se zbraní v ruce naši občané Josef Malec z č.4, dříve uvede- ný starosta obce Karel Němec, Karel Kampas z č.7 a Miroslav Kosour z č.25. Revoluční národní výbor v radnici byl zajat, a 56 účastníků revoluční vzpoury bylo následující den popraveno. Z naší obce jen náhodou nepřišel při tom o život nikdo. V okolí Velkého Meziříčí nastalo pak pátrání po účastnících vzpoury. I naši občané měli pak obavy z pro-následování. Leč přišla středa 9.května. Z kopce na Příhonech pozorovali naši občané ve zmatku prchající poraženou německou armádu, a malý kus za ní obrovské tanky, zdobené rudými prapory. Občané z celé vesnice spěchali ihned přivítat naše osvoboditele.